

## En Boltzius-afton.

Huset nr 22 Roslagsgatan. En trappa rakt från gatan ledde upp till »predikolokalen», som skylten ofvanför meddelade. En verklig oas var denna lokal i Roslagsgatans dyga öken. En sal, lång och smal, med fyra rundhvalfda fönsteröppningar till vänster. Och — som var att vänta — tryckta bibelspråk uppåt väggarna. En talarplats därframme med ett orgelharmonium till vänster. Ett dussintal mycket trånga bänkar, några bladväxter i salens hörn. Å högra långväggen stodo två dörrar öppna till ett annat långrum, ett slags korridor. Doften skvallrade om att därinne skulle det annonserade kaffet drickas. Den drycken tillhör rent af den Boltziusska dogmatiken.

Vi voro att börja med ej så många. Det var den gamla iakttagelsen från både kyrkor och bönehus, att det öfvervägande flertalet utgjordes af kvinnor, äldre, medelålders och några yngre. Männen voro som alltid tunn-sädda; jag såg till en början bara fem. Något som kom en att tänka på »om det endast vore fem rättfärdiga i Sodom».

Vi hunno dock så småningom öfver tjugotalet, men på samma gång hade det andra könet stigit ofvanom den summa som Offenbach bestämmer i »Hundra jungfrur».

Det heliga sjutalet hade slagit för länge se'n, men ej ett knäpp eller kny af »broder Boltzius». Det är så hans vana; likt andra stormän låter han vänta på sig. Eller hade denna gång han, som stormar, sjunger och »helbräjsar» dagen igenom, likt en annan framstående värmländing blifvit hes och ämnade skolka från representationen? Jag var betänkt på att återfordra entréavgiften...

En medelålders man, hvilken tungomål röjde landsmannaskap med Ivar Månsson i Trää. steg emellertid upp och bad att vännerna skulle sjunga en sång under det vi vänta på broder Boltzius. Melodion? Den hörde jag första gången för många år sedan på teatern i en fars och har sedermera ofta hört den i bönehus. Kupletten slutade ändå sålunda:

Och ömt han hviskar: söta Berta,  
snälla mamsell, ack, blif min fru.

Operetmelodierna kommo sedermera till heders längre fram på kvällen; »Geishan» har dock ännu ej nästlat sig in i det religiösa medvetandet.

Han som kallade fram »söta Berta, snälla mamsell» ... läste se'n upp Ap. G. 9 kap. om Saulus som »hade i sinnet trug och slag mot Herrens lärjungar». Men hur gick det med honom på vägen till Damaskus? Samt se'n i själfva staden, där Ananias tog i tu med honom? Jo, Saulus blef sedan Paulus, »ett utvaldt redskap».

En afstraffning och på samma gång en vink hvad en sådan som undertecknad hade att rätta och packa sig efter!

Klockan närmade sig 8, men ännu hade ej Boltzius uppenbarat sig. Sex gitarrflickor och en fiolspelman hade förut efter bästa förmåga sökt att hålla uppe programmet. Nu bad »Ivar Månsson» att »anden måtte utgjuta sig öfver dem som blåsa» och sex messingsinstrument skeno gula fram. Ljüdo inte så illa om ock bastuban var något skroflig; sökte att upp i dagen imitera »broder Boltzius». En studentvärsång exekverades bland annat; en af de många Broder Lustigmelodier som S:t Petrus släpper in på sådana ställen — bara texten är bra andlig.

Än en kvart — således fem ej akademiska — och en bastuba hördes utanför. De andebegjutna mässingsmännen började att traktera: »O lyssnen, o hörden I?» Ja, var det inte den melodien, äkta och veritabel, så var det otvifvelaktigt en variation af den gladlynte exegeten Carl Mikael:

Hvem är som ej vår »broder» minns...

En blind man leddes samtidigt in.

Men Boltzius hvarken predikade eller »helbräjsade» att börja med; nej, han stöflade in i »korridoren» för att inmundiga några koppar af sin »dogmatik», det välsmakande kaffet. Dogmen uttryckes bäst i den Cramér-ska visan:

Den styrker kroppen, den lifvar själen.  
Den känns från hjässan allt ner till hälen,  
Halleluja!

I den »gudadrycken» ligger helbrägdagörelse; i det fallet må man »ha troa».

Efter ett väldigt »tack, tack», steg helbrägdagöraren in och satte sig på talarstolen, hvarifrån han som en Moses, hvilken han liknar, enligt gamla katekeskopparstick, nickade nådigt åt sina barn. Vi hade för öfrigt redan börjat att vandra, för att få vårt manna därinne. Och nu begrep jag mig på de två ingångarne. De främste vandrade, bänk efter bänk, genom den öfre dörren, de yttersta genom den nedre. Det var som ett särskiljande af fåren och getterna. Jag steg in som »get».

Därinne gick »Ananias» med en väldig kaffepanna och lät manna regna, så att det stod härliga till. Mig bjöd han på en bastant kopp och såg ut som ett lefvande frågetecken när jag druckit ur. Skulle detta vara trollelixiret?

Under hela tiden hade Boltzius suttit därinne och omedvetet hypnotiserat medlemmar af sin hjord. Det kroppsliga var sålunda tillfredsställt; nu skulle det bli »något för själen», som gamle Mothander på sin tid sa' om »Bockfoten» på Manegen.

Klockan var öfver 9. En aristokratisk dam såg man inträda, åtföljd af en tjänande syster. Hon försvann i det inre rummet, som nu var tomt.

Boltzius drog så till med sin genuina Karlstad-Grafva-värmländska.

»Minne vänner» sade han, »tia ä' långt framskrea, så ja' får vare kort. Ä' dä kan vare like bra dä...»

Och så rusade hans lust för det bredt burleska fram.

... »Ja' ska' tale om för er, käre vänner, att ja' talte Guss ol e' mära bäl på ett ställe i Varmland, ja' talte bare ett par ol. Men se, dä ble'en andens utgjutelse, ja', dä ä' säkert dä. Ja' talte ä' ba', ä' ja' ba', så ja' ba'. Ä, kan I tänke er, att de vre' sej ner på knä allihopa. Ä' se'n, när de skulle te' ä' vettne, så kunne di inte komme opp! Ja, så knappt (trångt) va' dä! Nä, ja' plocke opp dom te' slut, ä' när de väl kom opp, så va' de' »frälste» hvareviga en.»

»Ja, nu velle ja' bare läse opp ett par vars. Romarebrevets 8 kap. 31:a ä' 32:a. »Är Gud för oss, ho han dä vara mot oss ... hvilken icke hafver skonat sin egen son ... som lidit hafver döden ... sitter på Guds högra hand, och manar godt för oss!».

»Vesst ä' dä många, som ä' mot oss» (här fick man sig en hvass blick), »men dä' bryr vi oss inte om. Han ä' för oss, ä' dä få vi allt hva' vi be om, i troa förstås, bäl te' kropp ä' själ. »Helbräjsen» ä' hans, precis ätter Jakobs 5:e ... »Är någon sjuk ... låte dem bedja öfver sig och smörja med olja

Herrans namn. Och trons bön skall rädda den sjuke». Ja, så står dä. Ä' löttesola håller han! Ja, dä' ä' säkert dä; dä sant, ä' sant, ä' sant. Men utan troa, ja, dä barker dä allt ändå illa.»

Nu hade han ändtligen kommit i ridt på sin käpphäst »helbräjsen» (helbrägdagörelsen). Sleipner, djuret med åtta fötter; när han blifvit trött på de fyra, kastar han om och trafvar lika bra på de andra fyra.

»De kan vare rörde ä' Guss ol, käre vänner, men inte går dä' mä dä'. Dä' kom ett par dansker te mej här om da'n ä skulle helbräjses, men slint slog dä. Ja' feck vria ner dom först i bön, ä' mej själ också. »Ä' trons bön ska' rädda den sjuke», dä' vell säje into ja', utan han som for hemåt krestihimmelsfärda».

Hvad säges om ett sådant »predikande»? Att Boltzius inte behöfver komma af sig vid ingången, »dä' säkert», ty han sätter sig öfver sådant som ingång och ämne.

Så uppenbarade han sig som domedagsprofet.

»Vaker och beder, käre vänner», fortsatte han, »ty tia ä' snart slut, ska' ja' säje er; ja', se d'ä' dä säkert dä'. »Kristus varder snart kommandes»; tider och omständigheter, käre vänner! Ä' dä bli' de ogudaktiga fördömda; ja, dä' duger inte ä' strete mot. Men vi, Guss barn, käre vänner, vi ska lyse som stjärner; vi ska gå på gater ä' gull, vi ska umgås med cherbim ä' serafim, ä' hele den otalle skaran. Ja, dä säkert dä'».

Boltzius gick sedan öfver och kom att tala om Kinamissionen; representanter för densamma ha här sammanträdt i dessa dagar. »Ta in Kina», sade Boltzius, alldeles som markis Inmari på Vasateatern. »Ja' har talt ve' missionär Eriksson många gånger», fortsatte han; »han kineser (omvänder?) därute, ska' jag säga.»

Nu erinrade jag mig att det var samme förständige man, som en gång i ett bref uppmanade Boltzius att låta ge ut en bok om sina helbrägdagörelser och »sända till Kina, Afrika, Indien, Japan, Spanien och Himalaya!» Denne Eriksson berättade på samma gång det stora undret, att man genom »trons bön» för en flicka i distriktet Chû-Ohaû lyckats utdrifva — djäfvulen!

Till sist vände sig Boltzius till sin första »helbräjs»-kärlek — Norge (»der ä' troa störst»). Men Salvatorstudenterna nämnde han ej; fast ordet *salvator* har med »frälsning» att beställa. Hans löt så: »bevara dröninga ä' hela vårt kongahus».

Nu var tiden inne att komma ut i fria luften, värmen i den trånga lokalen gaf nämligen en förkänning af »döden i grytan».

H. B.